

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/181/2021
Identifikačné číslo spisu: 3518201732
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3518201732.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobkyne V.X.. R. X., nar. XX. Q. XXXX, trvale bytom Z. H. B. XXXX/X, W., zastúpenej JUDr. Tomášom Sninčákom, advokátom so sídlom Hlboká cesta 7, Bratislava, proti žalovanému KOPEX TRANS s.r.o., so sídlom Pod Komárky 7658/26, Trenčín, IČO: 36 664 855, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 5Cpr/1/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2021, sp. zn. 27CoPr/2/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. novembra 2020, č. k. 5Cpr/1/2019-211 žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe zo strany žalovaného dňa 07.05.2018 je neplatné a jej pracovný pomer u žalovaného naďalej trvá a žalovanému žiadala uložiť povinnosť zaplatiť jej náhradu mzdy vo výške 750,- eur mesačne za obdobie od 07.05.2018 do 07.05.2021, zamietol. Po vyhodnotení dôkazov vyššie uvedeným spôsobom súd prvej inštancie ustálil, že pracovný pomer medzi žalobkyňou ako zamestnankyňou a žalovaným ako zamestnávateľom vznikol dňom uvedeným v písomne uzavretej pracovnej zmluve, t. j. dňa 09.02.2018. Tento pracovný pomer bol zo strany žalovaného riadne skončený v platne dohodnutej skúšobnej dobe dňa 07.05.2018. Pri jeho doručovaní žalobkyni nebola zo strany žalovaného dodržaná zákonom uvedená poriadková trojdňová lehota, čo však samo o sebe nespôsobuje jeho neplatnosť. Žalobu žalobkyne preto súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že plne úspešnému žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. apríla

2021, sp. zn. 27CoPr/2/2021, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý mal spočívať v tom, že ju neoboznámil s predbežným právnym názorom (§ 181 ods. 2 CSP), odvolací súd s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu uzavrel, že žalobkyňa nedôvodne namietala, že nedodržaním procesného postupu podľa § 181 ods. 2 CSP bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Ďalej sa stotožnil so súdom prvej inštancie, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu tvrdenej skutočnosti, že pracovný pomer medzi ňou a žalovaným vznikol ústnou formou dňa 05.02.2018, ako aj k námietke, že ku skončeniu pracovného vzťahu malo dôjsť na základe dohody. Predložená pracovná zmluva zo 7.2.2018 a dohoda o hmotnej zodpovednosti predstavovali tzv. novoty v odvolacom konaní, na ktoré nebolo možné prihliadnuť. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie z dostatočne zisteného skutkového stavu vyvodil správne skutkové a právne závery. Svoje rozhodnutie tiež presvedčivo a dostatočne odôvodnil v súlade s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatoval správnosť jeho dôvodov a v podrobnostiach na tieto poukázal. Pre posúdenie daného sporu za rozhodujúcu považoval otázku, či medzi účastníkmi konania ako zmluvnými stranami došlo k uzavretiu písomnej pracovnej zmluvy v deň nástupu zamestnanca do práce. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď skúmajúc platnosť rozviazania pracovného pomeru žalovaného so žalobkyňou v skúšobnej dobe, vykonal dokazovanie na zistenie okolností, za ktorých došlo k podpísaniu pracovnej zmluvy zo dňa 09.02.2018. Výsledky vykonaného dokazovania náležite vyhodnotil, keď dospel k záveru, že i napriek skutočnosti, že žalobkyňa sa zrejme na pracovisku na krátku dobu vyskytla v bližšie neurčenom čase v období od 05.02.2018 do 09.02.2018, závislú prácu podľa pokynov zamestnávateľa začala riadne vykonávať až 09.02.2018, kedy riadne podpísala pracovnú zmluvu. Je vysoko nepravdepodobné, že by žalobkyňa začala vykonávať prácu bez podpísania pracovnej zmluvy, resp. že by pri podpísaní pracovnej zmluvy neuviedla skutočný dátum svojho podpisu. Súd prvej inštancie náležite oprel svoj skutkový záver o tom, že k podpísaniu pracovnej zmluvy došlo v deň nástupu do práce, a to dňa 09.02.2018, o svedecké výpovede svedkýň S., K. a Q., o listinné dôkazy, ktorými bolo preukázané, že žalobkyňa bola vyradená z evidencie nezamestnaných príslušným úradom práce na základe pracovnej zmluvy zo dňa 09.02.2018, výplatnú pásku za mesiac február 2018, podľa ktorej odpracovala žalobkyňa 14 pracovných dní, evidenciu dochádzky žalovaného žalobkyňou do práce, závermi inšpektorátu práce, ktorý na základe podnetu žalobkyne vykonal u žalovaného kontrolu, ako aj Registračný list Sociálnej poisťovne, z ktorého nepochybne vyplýva dátum vzniku poistenia žalobkyne dňom 09.02.2018. Na základe uvedeného považoval za dostatočne preukázané, že k podpisu pracovnej zmluvy došlo dňa 09.02.2018. Len na základe obsahu čestných prehlásení svedkýň H. a Q. nebolo možné prijať záver, že žalobkyňa pracovnú zmluvu podpísala až po nástupe do pracovného pomeru, nakoľko ostatné výsledky vykonaného dokazovania neposkytli podklad pre taký skutkový záver, ktorý by nasvedčoval tomu, že k uzavretiu pracovného pomeru došlo v skoršom období. Pokiaľ v podanom odvolaní žalobkyňa uviedla, že navrhla vypočuť svedkyne H. a Q., odvolací súd poukázal na zápisnicu o pojednávaní zo dňa 25.11.2020, keď pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej právny zástupca žalobkyne uviedol, že žalobkyňa netrvá na výsluchu svedkýň, ktorých čestné prehlásenia sa nachádzajú v spise a následne uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konania. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP žalobkyňa namietala porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 CSP prvoinštančným súdom, keď neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Namietala tiež, že sa odvolací súd nevysporiadal s viacerými dôležitými skutočnosťami a jej odvolacími námietkami. Mala výhrady voči spôsobu a rozsahu dokazovania i skutkovým záverom, ktoré si osvojili konajúce sudy nižších stupňov i ako sa vysporiadali s otázkou dôkazného bremena žalobkyne. V súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobkyňa uviedla, že jej pracovný pomer vznikol na základe písomnej zmluvy 5.2.2018, ktorú bola nútená roztrhať, ale keďže od toho dňa vykonávala prácu, pracovný pomer vznikol ústne. Taktiež namietala voči záverom okresného i krajského súdu, ktoré nepovažovali oboznamovanie sa s pracovným miestom „formou výkonu práce“ za výkon práce i keď je to v rozpore s rozhodovacou praxou Inšpektorátu práce, Cudzineckej polície či (bývalého) Správneho

kolégia Najvyššieho súdu SR.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

9. Dovolateľka najskôr uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

12.1. Žalobkyňa v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietala porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 CSP prvoinštančným súdom, keď neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci.

12.2. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 181 ods. 2 CSP v podstatných rysoch prevzal úpravu priebehu pojednávania po prednesoch strán podľa § 118 ods. 2 OSP.

12.3. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) v týchto súvislostiach konštatoval, že § 118 ods. 2 OSP neukladá povinnosť súdu „naznačiť“ svoj predbežný právny názor“, ale upravuje iba povinnosti pri vedení pojednávania. Zo samotnej skutočnosti, že súd určitú okolnosť neuvedie výslovne ako spornú, nevyplýva, že by táto okolnosť bola považovaná za nespornú. Nie je zjavným cieľom § 118 ods. 2 OSP zmeniť rozloženie bremena tvrdenia či dokazovania medzi účastníkmi konania. Skutočnosť, že ani okresný súd a ani krajský súd neupozornil sťažovateľov na to, aby preukázali určitý predpoklad, na ktorý sa má viazať určitý právny následok, nemôže znamenať, že by im, slovami sťažovateľov „odopreli... možnosť splniť dôkaznú povinnosť... a následne uniesť dôkazné bremeno“. Tvrdené nepoužitie rýdzo procesného § 118 ods. 2 OSP v okolnostiach daného prípadu nemohlo predstavovať opísaný protiprávny zásah do v sťažnosti označených práv sťažovateľov (pozri uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 16/2012 z 12. januára 2012).

12.4. Dovolací súd uvádza, že cieľom § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z vyššie uvedenej judikatúry ÚS SR vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP, vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014, prípadne uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/279/2021 z 31. januára 2022).

12.5. Treba tiež zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

12.6. Dovolací súd tak zastáva názor, že opomenutie aplikácie § 181 ods. 2 CSP sa konvalidovalo vydaním rozhodnutia vo veci samej súdom prvej inštancie, v ktorom rozhodnutí súd oznámil svoje názory a tým zhojil tento procesný nedostatok. V rovnakom duchu sa s touto argumentáciou dovolateľky vysporiadal i odvolací súd a s jeho odôvodnením v tomto smere sa dovolací súd stotožňuje.

13. Žalobkyňa tvrdila, že došlo k pochybeniu pri tom, ako sa prvoinštančný i odvolací súd vysporiadali so skutkovými okolnosťami vyplývajúcimi zo svedectva p. H., a rozporu medzi svedectvom a správami p. Q., a pod.

14.1. Dovolateľkina argumentácia je totožná s tou, ktorú prezentovala pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

14.2. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda

povolane súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15. V ďalšej časti dovolateľka namietala, že okresný a krajský súd sa nevysporiadali s jej argumentáciou pokiaľ išlo o komunikáciu s pani Q. a zdanlivé rozpory s jej svedectvom na súde prvej inštancie. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP a IV. ÚS 15/2021 príp. I. ÚS 336/2019) teda dovolateľka v dovolaní namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho (aj prvoinštančného) súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie.

16.1. K námietkam dovolateľky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (podrobnejšie poukazuje dovolací súd napr. rozsudok najvyššieho súdu z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/130/2021).

16.2. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalobkyne spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd súhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa veľmi podrobne a komplexne vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalobkyne. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

16.3. Pokiaľ išlo o výpoveď svedkyne Q. odvolací súd poukázal na to, ako sa s ňou vysporiadal okresný súd, pričom námietky v odvolaní nepovažoval za nič nové, a preto sa s nimi nemusel osobitne vysporiadať. Je potrebné tu zdôrazniť, že povinnosťou súdu v opravnom (odvolacom) konaní nie je reagovať na všetky námietky, ktoré vo svojom procesnom úkone uvedie strana sporu. Súd v opravnom konaní je povinný sa zaoberať iba podstatnými námietkami a pokiaľ žalobkyňa iba opakovala svoju argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie, nebolo potrebné na ňu osobitne odpovedať, keď tak urobil už okresný súd (bod 33. rozsudku).

16.4. Dovolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bola žalobkyňa v predmetnom spore neúspešná, keďže nepreukázala svoje tvrdenia zo žaloby, ktoré by boli spôsobilé odôvodniť ňou uplatnené právo.

17.1. Na okraj najvyšší súd dopĺňa, že odvolací súd nepochybil ani vtedy, keď sa odmietol zaoberať pracovnou zmluvou zo 7.2.2018, ktorú dovolateľka predložila v odvolacom konaní. Túto zmluvu dovolateľka do detailov opísala, rovnako uviedla, prečo ju nepredložila už súdu prvej inštancie, ale

nevysvetlila, v čom mal odvolací súd pochybiť, teda nevymedzila dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 431 CSP. Dovolací súd i tak zistil, že krajský súd postupoval správne, keď na tento dôkaz neprihliadol, pretože ani nemohol.

17.2. Opravný prostriedok s právom tzv. novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. O žiadny z uvedených prípadov v súdnej veci nejde. V ostatných prípadoch prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní. Ustanovenie § 366 CSP vychádza zo zásady koncentrácie konania podľa § 153 a § 154 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené ako reštriktívne vnímaná výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. Keďže dovolateľka predmetnú zmluvu „našla“ až pred podaním odvolania, nebolo možné na ňu prihliadnuť, nejde o žiaden z prípadov uvedených § 366 CSP.

18. Majúc na zreteli vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a teda prípustnosť dovolania žalobkyne z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

19. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietala otázku dôkazného bremena pokiaľ išlo o údajný podpis pracovnej zmluvy 5.2.2018 a jej následného núteného roztrhania. Namietala i nesprávne posúdenie otázky, či možno považovať oboznamovanie sa s pracovným miestom tzv. zaúčanie „formou výkonu práce“ za výkon práce, ktorý by znamenal, že pracovný pomer vznikol ústnou dohodou už 5.2.2018.

20. Pre všetky (tri procesné situácie, v ktorých ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie otázka skutková. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd je toho názoru, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému

rozhodovaníu.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o otázku skutkovú). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

22. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd zdôrazňuje, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň sa týmto rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

23.1. Dovolateľka oponovala posúdeniu dôkazného bremena súdmi nižšej inštancie vo vzťahu k jej tvrdeniam o údajnom podpise pracovnej zmluvy 5.2.2018 a jej následného núteného roztrhania. Z obsahu dovolania je ďalej možné vyvodíť jej nespokojnosť s rozhodnutiami súdov, polemiku s ďalšími názormi vyslovenými nižšími súdmi, formulovanie vlastných skutkových zistení, či kritiku hodnotenia vykonaných dôkazov. Žiadna z týchto skutočností nepredstavuje právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorú mal posúdiť odvolací súd nesprávne.

23.2. Žalobkyňa namietala právne posúdenie vzniku pracovného pomeru na základe ústnej zmluvy, resp. na základe pracovnej zmluvy, ktorú mala potom roztrhať. Taktiež na rozdiel od okresného a krajského súdu tvrdila, že oboznamovanie sa s pracovným miestom tzv. zaúčanie je výkonom závislej práce. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP a vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP však ani jedna z týchto otázok nepredstavuje právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 CSP. Konajúce súdy v tejto súvislosti konštatovali, že skutočnosť, či žalobkyňa podpísala zmluvu, resp. ju uzavrela so žalovaným ústne už 5.2.2018, nebola preukázaná, a teda žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno. Podobne pokiaľ ide o výkon práce pred uzavretím pracovnej zmluvy dňa 9.2.2018, súd prvej inštancie ani súd odvolací nezistili, že by skutočne medzi dňami 5.2.2018 a 9.2.2018 došlo k výkonu závislej práce zo strany žalobkyne u žalovaného. Výskyt žalobkyne na (budúcom) pracovisku v bližšie neurčenom čase v predmetných dňoch ako výkon závislej práce pre žalovaného nevyhodnotili. Keďže tieto skutočnosti konajúce súdy nepovažovali za preukázané, nebolo treba ich ani právne posudzovať, lebo podľa napadnutých rozhodnutí nebolo zistené, že k nim skutočne došlo. Nešlo teda o právne otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože ich odvolací súd nemusel právne riešiť, nakoľko neboli zo skutkového stavu preukázané. V prípade, ak by aj právne posúdenie týchto otázok namietala žalobkyňa oprávnene (čo ale dovolací súd skúmať nemohol), na meritórne rozhodnutie by to nemalo vplyv, keďže žaloba bola v zásade zamietnutá z hľadiska neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobkyne.

23.3. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje (pozri napr. uznesenie 7Cdo/279/2021), že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí (viď bod 14.1. a 14.2.). Doplna len, že skutočnosť, že dovolateľka si na údajné vynútené roztrhanie pracovnej zmluvy z 5.2.2018 a na zmluvu zo 7.2.2018 spomenula až pri podaní dovolania, nepôsobia práve najdôveryhodnejšie.

24.1. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s novou

konceptiou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) priedil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017).

24.2. Dovolacia argumentácia dovolateľky nezodpovedá požiadavkám stanoveným v § 421 ods. 1 písm. a/, v spojení s § 431 až § 435 CSP, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedla (konkrétne) právnu otázku riešenú odvolacím súdom. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 431 až § 435 CSP.

25.1. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že dovolateľka síce v dovolaní uviedla, že dovolanie je prípustné v zmysle ustanovenia § 421 písm. a/ CSP, avšak žiadnu rozhodovaciu prax relevantnú z pohľadu CSP i súvisiacej judikatúry najvyššieho súdu neuviedla. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

25.2. Rozhodnutia (bývalého) správneho kolégia najvyššieho súdu navyiac v odvolacom konaní nemožno považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Mohlo by však ísť o ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v zmysle čl. 2 a 4 CSP, na ktorú sú súdy pri rozhodovaní povinné prihliadnúť. Otázky nelegálnej práce predstavujú odlišný právny problém ako problematika skončenia pracovného pomeru, keďže ide okrem iného o ochranu iných záujmov, prípadne problematiku verejného práva v jednom a súkromného práva v druhom prípade. Judikatúra súdov týkajúca sa nelegálnej práce môže len veľmi okrajovo poskytnúť odpovede na čiastkové otázky otvorené podaným dovolaním. Dovolací súd si napriek tomu dovoľuje poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2018 sp. zn. 3Asan/7/2017, podľa ktorého prítomnosť fyzickej osoby na budúcom pracovisku môže mať svoj právny titul v predzmluvnom vzťahu, pri ktorom je preukázaná bezprostredná časová súvislosť. Prítomnosť fyzickej osoby na pracovisku preto nemožno výlučne spájať iba s existenciou pracovnoprávneho pomeru. Ako vyplýva z citovaného, judikatúra správnych súdov, pokiaľ išlo o postihovanie nelegálnej práce, ráta i s podobnými prípadmi ako je prejednávaná vec a nepovažuje ich za výkon (nelegálnej) práce.

26. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.